

Posudek bakalářské práce p. Michaely Hrabinské „Spinozova teorie vášní v kontextu pravé cesty člověka k Božství“

Doc.PhDr. L. Benyovszky CSc.

Předkládaná práce p. Hrabinské je charakteristická především až překvapujícím nadhledem a svobodou. „Nadhledem a svobodou“ rozumím v tomto kontextu fakt, že – jak je z práce naprosto zjevné – je psána ze situace, kdy autorka nemá již problém s pochopením celkového smyslu Spinozovy filosofie, s pochopením jejích argumentačních kroků, ze situace, kdy Spinozův systém promyslela takřkajíc nejen jako specifickou teorii, nýbrž uvážila jej jako životní stanovisko, je schopna vstoupit do Spinozova vidění vztahu člověka a světa jemuž systém poskytuje explicitní výraz, srovnávat je se svým, učit se z něj, či vyhledávat jeho stinné stránky. S takto intenzivním a životně produktivním promyšlením a „použitím“ filosofického stanoviska jsem se u bakalářské práce již dlouho neseťkal a považuji je za vskutku filosofický výkon.

Výše zmíněnému charakteru práce odpovídá i její členění, jež je nesenou **ideou** práce a nesleduje slepě chod některého či některých ze Spinozových děl; autorka nás nepřesvědčuje na každém kroku, že přečetla dost sekundární literatury, chápání Spinozových pojmů a představ, jak je patrné z použití i vysvětlujících poznámek, vyrůstá však z poctivého a podrobného přípravného studia textů, studia, které však autorka zbytečně neexhibuje.

Za nejsilnější pasáže eseje považuji výklady tělesnosti a afektivity (ss.22 – 31), které jsou na straně jedné přesné, na straně druhé podány s takovým porozuměním, že z nich zcela jasně vyplývá (díků výrazně metafysickým Spinozovým formulacím a panující neschopnosti si je „přeložit“ do dnešního jazyka zpravidla dnes neviděná) přínosnost Spinozy v problematice filosofické antropologie. (Na druhé straně jsem ovšem přesvědčen, že ve vážnější a nikoli na vnější efekt orientované současné filosofii, je již nutno – především v tématu smrti a smrtelnosti – jít již mnohem dále, než jak je schopen metafysický rozvrh Spinozův.)

Stinnou stránkou práce jsou některé menší technické nedostatky:

- chybné číslo pozn. na s. 6 (4 místo 10)
- chybí pozn. 28 s. 12
- zmatečná poznámka 52 s. 20

Věcně pouze:

1. Doporučuji k problematice Spinozova „panteismu“ (pozn. 29 s. 13) srovnat Schellingův „Freiheitsschrift“ a Hegelův výklad Spinozy z „Dějin filosofie“, kde se nejen potvrzuje nutnost chápat identitu boha a přírody jinak než jako prázdnou identitu (což je smysl i autorčiny poznámky), nýbrž ukazuje zároveň problematičnost Spinozova pojetí a jeho vynucenost tradičně metafysickými, především jednostranně na působnost orientovanými, představami.
2. Je možno diskutovat problém „jak by nekonečnost a věčnost mohly bezprostředně popírat sebe sama v pomíjivém dění?“ (s. 14)

Celkově práci považuji jednoznačně za výbornou a navrhuji hodnotit 45-ti či více body.

21.2.2006

Benyovszky